

ВІДПОВІДІ до ЗАВДАНЬ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 2021-2022 н.р.

8 клас

Творчі завдання.

1. Уміти правильно визначати фізико-географічне положення України це не лише ознака культури будь-якого громадянина нашої держави, а й дуже потрібна і корисна для кожної людини річ. Підтвердіть дані слова конкретними прикладами. (12 балів)
2. Уявіть, що ви розробляєте проєкт майданчика для метеорологічних спостережень. Які прилади необхідно розмістити на майданчику? За якими складниками погоди й погодними явищами можна спостерігати за допомогою кожного приладу? (12 балів)

Тести (20 балів)

I рівень

Завдання 1-10 із вибором однієї правильної відповіді. Оцінюються в 1 бал за кожну правильну відповідь (10 x 1 = 10 балів).

1. Визначте полуденну висоту Сонця у місті Києві 21 березня:

- A. 39°32'**
- Б. 40°00'
- В. 59°32'
- Г. 63°00'

2. Обчисліть тривалість дня, якщо горизонтальний кут між точками сходу і заходу Сонця дорівнює 180°.

- А. 5 год.
- Б. 9 год.
- В. 12 год.**
- Г. 18 год.

3. Оберіть групу країн, які мають спільні кордони з Україною у напрямку північ - захід - південний захід:

- А. Словаччина, Польща, Румунія, Молдова, Росія, Білорусь.
- Б. Росія, Білорусь, Польща, Чехія, Угорщина, Молдова..
- В. Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова.**
- Г. Молдова, Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Румунія.

4. Зазначте прилад-самописець, який використовують для вимірювання інтенсивності випадання опадів.

- A. Плувіограф.**
- Б. Анемометр.
- В. Термограф.
- Г. Гігрометр.

5. Затока, в якій знаходиться центр географічної системи координат - 0° широти і 0° довготи

- А Аденська
- Б Бенгальська
- В Мексиканська**
- Г Гвінейська

6. Назвіть головні причини формування океанічних течій.

- A. Вітер, припливи і відпливи, землетруси.**
- Б. Річковий стік, хвилі, судноплавство.
- В. Землетруси, циклони, господарська діяльність людей.
- Г. Хвилі, судноплавство, видобуток корисних копалин.

7. Укажіть приклад експедиційних географічних досліджень українських науковців.

- A радіолокаційне обстеження хмар на метеостанції в Борисполі**

Б спостереження за станом річки Тиси на гідрологічному посту
В геологічна розвідка газових родовищ на шельфі Чорного моря
Г моделювання процесу утворення яру в лабораторії інституту

8. Оберіть з перелічених країн найбільшу за площею:

- А. Франція.
- Б. Швеція.
- В. Німеччина.

Г. Україна.

9. Визначте, які значення географічних координат мають усі точки України:

- А пн. ш., зх. д.
- Б пн. ш., сх. д.**
- В пд. ш., зх. д.
- Г пд. ш., сх. д.

10. Укажіть особливість географічного положення України.

А безпосередньо межує лише з трьома країнами Європи

Б усі сусідні держави є членами Європейського Союзу

В розташована серед країн, що розвиваються

Г у всіх сусідніх державах республіканська форма правління

II рівень

Завдання 11-15 мають на меті встановлення правильної відповідності. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 2 бали

(5 x 2 = 10 балів).

11. Установіть відповідність між пустелями світу та типовими представниками рослинного і тваринного світу.

А. Велика піщана пустеля	1. вельвічія, гієна
Б. Наміб	2. низькорослі евкаліпти, гатерія
В. Каракуми	3. кактуси, гуанако
Г. Патагонська пустеля	4. саксаул, верблюди
	5. агава, гримуча змія

А	Б	В	Г
2	1	4	3

12. Установіть відповідність між географічним об'єктом (явищем) і способом, яким він (воно) зображується на картах України.

А. ступінь забруднення в межах держави	1. спосіб ареалів
Б. природні зони	2. спосіб ізолій
В. тварини, занесені до Червоної книги	3. спосіб картограм
Г. рудний басейн	4. спосіб якісного фону
	5. спосіб значків (позамасштабних)

А	Б	В	Г
3	4	5	1

13. Установіть відповідність між гірською породою та мінералом, що входить до її складу:

А. Граніт	1. кальцит
Б. Вапняк	2. польовий шпат

В. Мрамур

Г. Глина

3. лабрадорит.

4. доломіт.

5. глинистий сланець

А	Б	В	Г
3	2	1	4

14. Установіть відповідність між найбільшим за площею природним об'єктом та материком, на якому він розташований.

А. солоне озеро (море)

Б. пустеля

В. артезіанський басейн

Г. район екваторіальних лісів

1. Африка

2. Євразія

3. Австралія

4. Північна Америка

5. Південна Америка

А	Б	В	Г
2	1	3	5

15. Установіть відповідність між географічними координатами міст і різницею місцевого часу між ними.

А. Полтава (49° пн. ш., 35° сх. д.) і Львів (50° пн. ш., 24° сх. д.)

Б. Ужгород (49° пн. ш., 22° сх. д.) і Хмельницький (49° пн. ш., 27° сх. д.)

В. Харків (50° пн. ш., 36° сх. д.) і Миколаїв (49° пн. ш., 32° сх. д.)

Г. Луцьк (51° пн. ш., 25° сх. д.) і Кропивницький (49° пн. ш., 32° сх. д.)

1. 20 хв

2. 28 хв

3. 12 хв

4. 44 хв

5. 16 хв

А	Б	В	Г
4	1	5	2

Практичні завдання

Задача 1. Якщо місцевий час у місті N становить 13 год, то на якому меридіані буде 15 год? (географічна довгота міста N 26° сх. д.) **(6 балів)**

Розв'язок:

1. Визначаємо різницю у часі між містом N і шуканим меридіаном: $15 \text{ год} - 13 \text{ год} = 2 \text{ год}$;

2. Далі визначаємо різницю в градусах між шуканим меридіаном і містом N: $1 \text{ год} = 60 \text{ хв}$, а $4 \text{ хв} = 1^\circ$, отже: $120 \text{ хв} : 4 \text{ хв} = 30^\circ$;

3. Оскільки час на шуканому меридіані більший і становить 15 год, то зрозуміло, що цей меридіан знаходиться східніше від міста N, тому і географічна довгота цього меридіана буде більшою: $26^\circ \text{ сх. д.} + 30^\circ = 56^\circ \text{ сх. д.}$

Відповідь: 15 год за місцевим часом буде на меридіані 56° сх.д.

Задача 2. Атмосферний тиск біля підніжжя гори 760 мм.рт.ст., а температура повітря 18° С. Визначити атмосферний тиск на вершині гори, якщо температура повітря на ній становить 15° С. **(6 балів)**

Розв'язок:

1) Зміна температури повітря:

$$18^{\circ}C - 15^{\circ}C = 3^{\circ}C$$

2) Відносна висота гори, знаючи, що з підняттям вгору на 1000 м температура знижується на $6^{\circ}C$
 $3^{\circ}C \times 1000\text{м} : 6^{\circ}C = 500\text{ м}$

3) Зміна атмосферного тиску, якщо піднятися на висоту 500м(баричний ступінь 10м/мм. рт.ст)

$$500\text{м} : 10\text{м} \times 1\text{ мм.рт.ст.} = 50\text{ мм.рт.ст.}$$

4) Атмосферний тиск на вершині гори:

$$760\text{ мм.рт.ст.} - 50\text{ мм.рт.ст.} = 710\text{ мм.рт.ст.}$$

Відповідь 710 мм.рт.ст.

3. Заповніть у таблиці колонку «Назва об'єкта» (за кожен правильну відповідь 0,5 бала). На контурній карті «Політична карта світу» позначте об'єкт, підпишіть його номер і назву (за кожен правильно позначений об'єкт 0,5 бала). Загалом **10 балів**

№	Характеристика об'єкта	Назва об'єкта
1.	Держава у Східній Європі. Одна із країн, з якою межує Україна. Президентська республіка. Дві офіційні мови. Рівнинний рельєф. Континентальна країна. Багато боліт. 1/3 частина вкрита лісами. Відомі об'єкти – національний парк «Біловезька Пуща», собор Святої Софії.	<i>Білорусь</i>
2.	Держава, що розташована в сейсмічно активній зоні Тихого океану. Має потужну економіку. Однонаціональна країна. Найдовша річка – Сінано. Ви можете займатися традиційним спортом цієї країни, якщо маєте вагу більше 100 кг. У національному театрі грають виключно чоловіки. Територія самураїв і сьогунів. Національний символ країни – хризантема.	<i>Японія</i>
3.	Європейське місто, засноване в 753 р. до н. е. Населення близько 3 млн осіб. Розташоване в центрі півострова на семи пагорбах на березі Тибр. За приказкою, всі дороги ведуть сюди. Батьківщина гладіаторів. Відомі місця – Форум, Колізей, Пантеон	<i>Рим</i>
4.	Півострів на північному заході Північної Америки. Входить до складу США. Довжина 700-800 км, ширина 10-170 км. Зайнятий переважно Алеутським хребтом. Поширена гірська тундра. Має поклади нафти, золота.	<i>Аляска</i>
5.	Гори, що розташовані в межах восьми країн: Україна, Угорщина, Чехія, Польща, Словаччина, Румунія, Сербія, Австрія. Дугою оточують Середньодунайську рівнину. Один із головних вододілів Європи (між Балтійським і Чорним морями). Найвища точка – Герлаховський пік (2655 м)	<i>Карпати</i>
6.	Протока між материками Євразія та Північна Америка. З'єднує Північний Льодовитий із Тихим океаном. Довжина 96 км. Посеред неї проходить кордон між США та Росією.	<i>Берингова</i>
7.	Внутрішнє море басейну Атлантичного океану. Омиває Україну та Росію. Сполучається з Чорним	<i>Азовське</i>

	морем Керченською протокою. Максимальна глибина – 15 м. Береги переважно низинні, порізані численними затоками	
8.	Озеро розташоване між двома країнами – Перу та Болівія. Висота, на якій розташоване – 3811 м над рівнем моря. Його називають «морем в Андах». Розміри змінюються залежно від температури повітря: чим тепліше, тим більше води отримує. Складається з двох частин об'єднаних протокою Тікуїна. Вода ніколи не замерзає. Довжина – 230 км, а ширина – 97 км. Впадає 25 річок, а витікає лише одна – річка Десагуадеро. Вода має зелено-блакитний колір. Розміщені острови Сонця та Місяця.	<i>Тітікака</i>
9.	Річка довжиною 2201 км. Через цю річку проходив відомий шлях «із варяг у греки». Через неї збудований перший у світі суцільнозварний міст у 1953 році – міст Патона. Протікає територією трьох країн (Росія, Білорусь, Україна), одна зі столиць якої розташована на ній. Витік – Валдайська височина, гирло – Чорне море. Зарегульована.	<i>Дніпро</i>
10.	Площа пустелі – понад 7 млн км ² . Вигляд цієї пустелі постійно змінюють бурі. Мешкають племена туарегів і теда. Постійно збільшується у розмірах. Її «столицею» є місто Агадес. 10 % площі – піски, а вся інша територія – хамади. Є ваді.	<i>Сахара</i>

ВІДПОВІДІ до ЗАВДАНЬ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 2021-2022 н.р.

9 клас

Творчі завдання.

1. Дайте визначення поняття «спеціалізація території». Які чинники впливають на формування спеціалізації території? До кожного чинника наведіть приклади територій та стисло їх поясніть. **12 балів**
2. Для прогнозування розвитку економіки країни слід провести ретельний аналіз її складових. Спробуйте себе в ролі економіста: поясніть особливості секторальної моделі економіки України і вкажіть, за яким сектором відкриваються найбільші перспективи розвитку. Обґрунтуйте свій вибір. **12б.**

Тести (20 балів)

I рівень

Завдання 1-10 із вибором однієї правильної відповіді. Оцінюються в 1 бал за кожну правильну відповідь (10 x 1 = 10 балів).

1. Назвіть, до якої мовної сім'ї належить українська мова:

- А. Уральської.
- Б. Семіто-хамітської.
- В. Індоевропейської.**
- Г. Алтайської.

2. Зазначте прилад-самописець, який використовують для вимірювання інтенсивності випадання опадів.

- А. Плювіограф.**
- Б. Анемометр.
- В. Термограф.
- Г. Гігрограф.

3. Проявом якої загальногеографічної закономірності є зміна властивостей природних компонентів від екватора до полюсів?

- А цілісність
- Б ритмічність
- В висотна поясність
- Г широтна зональність**

4. У процесі вкорінення магми в товщу земної кори по розломах рифтової зони Східної Африки сформувалися родовища

- А нафти і природного газу
- Б кам'яного вугілля і графіту
- В мідних і кобальтових руд**
- Г алюмінієвих та ртутних руд

5. Оберіть групу країн, розташованих у порядку збільшення показника орних земель на душу населення:

А. Казахстан, Китай, Україна.

Б. Росія, Україна, Китай.

В. Китай, Бразилія, Казахстан.

Г. Росія, Казахстан, Китай.

6. Якщо відомі показники похилу двох річок, то за якою іншою характеристикою їх можна порівняти?

А швидкість течії

Б глибина річища

В площа басейну

Г спосіб живлення

7. Яка з проголошених Порядком денним у галузі сталого розвитку до 2030 р. глобальних цілей є соціальною?

А збереження екосистем моря й суходолу

Б боротьба зі зміною клімату

В відновлювана енергія

Г якісна освіта

8. Прикладом розвитку господарства України екстенсивним шляхом є

А механізація робіт з реконструкції залізничних шляхів

Б перехід фермерів на вирощування урожайних гібридів овочів

В збільшення кількості виробників будівельних матеріалів

Г підвищення кваліфікація працівників деревообробної галузі

9. Житель Черкаської області, обурений тим, що на його земельній ділянці кілька років поспіль орендар вирощує соняшник, вирішив внести зміни в договір оренди, якщо наступні три роки не буде застосовуватися сівозміна. Порадьте, які сільськогосподарські культури економічно вигідно вирощувати орендарю, враховуючи агрокліматичні ресурси та ґрунти цієї місцевості.

А жито, льон-довгунець, баштанні

Б пшеницю, цукрові буряки, гречку

В кукурудзу, тютюн, рис

Г ячмінь, сою, люпин

10. Визначте сектор економіки, який займається видобутком сировини та виробництвом напівфабрикатів.

А четвертинний

Б третинний

В вторинний

Г первинний

II рівень

Завдання 11-15 мають на меті встановлення правильної відповідності. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 2 бали (5 x 2 = 10 балів).

11. Установіть відповідність між гірською породою та мінералом, що входить до її складу:

А. Граніт	1. кальцит
Б. Вапняк	2. польовий шпат
В. Мармур	3. лабрадорит.
Г. Глина	4. доломіт.
	5. глинистий сланець

А	Б	В	Г
3	2	1	4

12. Установіть відповідність між географічним об'єктом (явищем) і способом, яким він (воно) зображується на картах України.

А. ступінь забруднення в межах держави	1. спосіб ареалів
Б. природні зони	2. спосіб ізолій
В. тварини, занесені до Червоної книги	3. спосіб картограм
Г. рудний басейн	4. спосіб якісного фону
	5. спосіб значків (позамасштабних)

А	Б	В	Г
3	4	5	1

13. Установіть відповідність між найбільшим за площею природним об'єктом та материком, на якому він розташований.

А. солоне озеро (море)	1. Африка
Б. пустеля	2. Євразія
В. артезіанський басейн	3. Австралія
Г. район екваторіальних лісів	4. Північна Америка
	5. Південна Америка

14. Установіть відповідність між областю України та особливістю розселення населення в ній.

А. Львівська	1. найменша в країні густина населення
Б. Дніпропетровська	2. найбільша в країні частка сільського населення
В. Закарпатська	3. найвища щільність сільських поселень

Г. Чернігівська

4. агломерації в районах гірничорудної промисловості

5. частка міського населення досягла 98 %

А	Б	В	Г
3	4	2	1

15. Установіть відповідність між промисловим підприємством та основним принципом його розміщення.

А. швейна фабрика

Б. авіаційний завод

В. завод з виробництва калійних добрив

Г. алюмінієвий завод

1. наявність трудових ресурсів

2. близькість комбінату чорної металургії

3. близькість джерел дешевої електроенергії

4. наявність науково-дослідницької бази

5. наявність мінеральної сировини

А	Б	В	Г
1	4	5	3

Практичні завдання

Задача 1. Визначити атмосферний тиск на вершині гори Говерла (2061 м), якщо на висоті 183 м він у цей час становить 720 мм рт. ст.

Розв'язок: 1) Визначаємо, на скільки метрів зміниться відносна висота: $2061\text{м} - 183\text{м} = 1878\text{ м}$

2) Далі визначаємо, на скільки зміниться атмосферний тиск при піднятті вгору на 1878 м. Знаючи, що з підняттям вгору на 100 м атмосферний тиск зменшується на 10 мм рт. ст., знаходимо:

$$1878\text{м} : 100\text{м} \times 10\text{ мм рт. ст.} = 188\text{ мм рт. ст.}$$

3) Визначаємо атмосферний тиск на вершині гори:

$$720\text{ мм рт. ст.} - 188\text{ мм рт. ст.} = 532\text{ мм рт. ст.}$$

Відповідь: атмосферний тиск на вершині гори Говерла становитиме 532 мм рт. ст.

1. Розв'яжіть задачу.

Визначте географічну довготу міста А, якщо його місцевий час 10 годин 33 хвилини, а у Києві (30°30' сх. д.) місцевий час 10 годин 13 хвилин.

6 балів

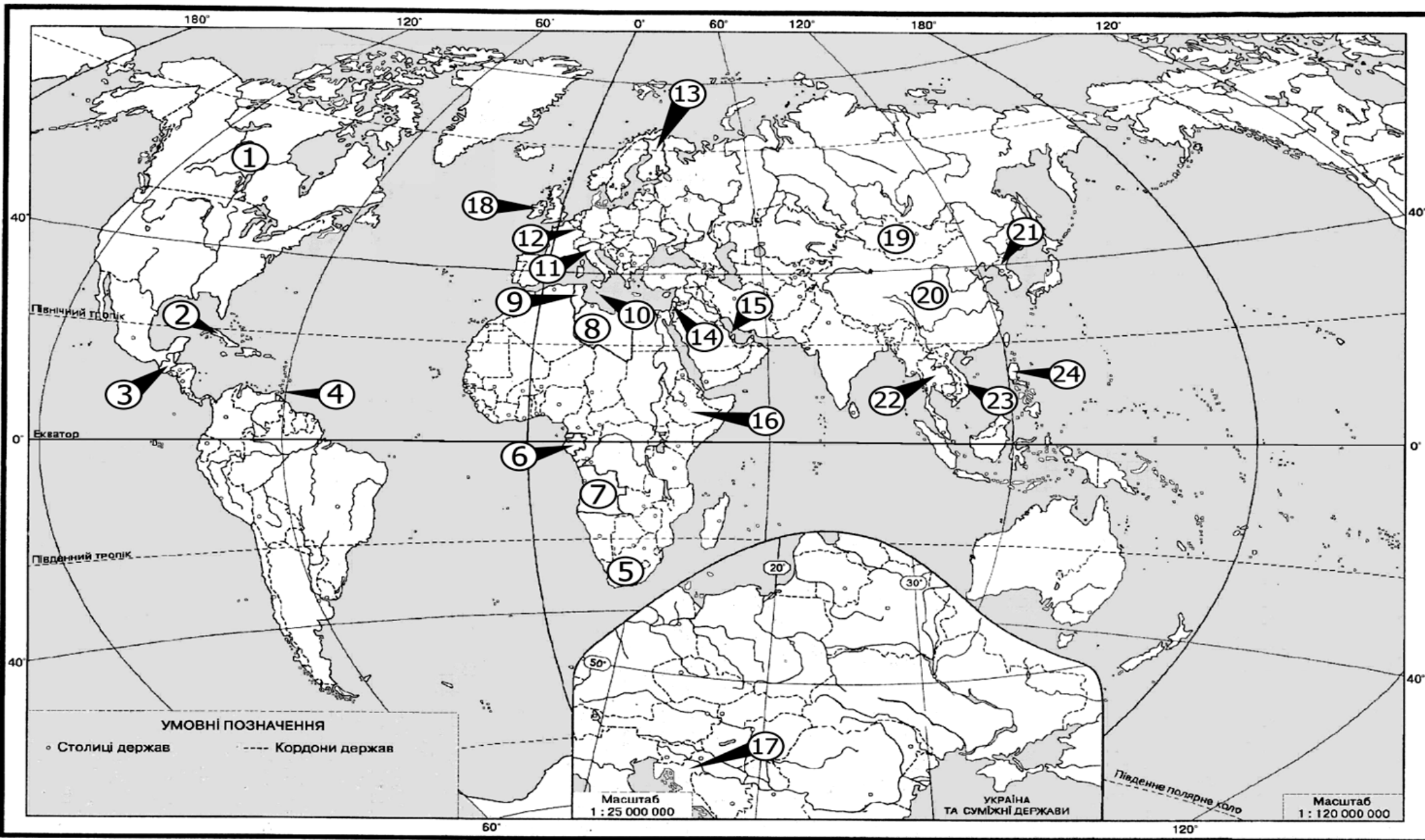
Відповідь: довгота міста А становить 35°30' сх. д.

Завдання № 3 (12 балів)

На контурній карті цифрами позначено країни, що належать до різних типів країн за рівнем економічного розвитку. Розшифруйте цифри та запишіть назву країни у відповідний рядок. До кожної групи із запропонованих оберіть **2 країни**.

Контурна карта до практичного завдання № 1 (9 клас)

Відповідь

На контурній карті цифрами позначено країни, що належать до різних типів країн за рівнем економічного розвитку. Розшифруйте цифри та запишіть назву країни у відповідний рядок. До кожної групи із запропонованих оберіть **2 країни**.

Соціально-економічні типи країн світу	Цифра на карті	Назва країни
Країни «Великої сімки»	11 1	Італія Канада
Малі високорозвинуті країни Європи	13 12	Фінляндія Люксембург
Країни переселенського типу	5 14	Південна Африка Ізраїль
Країни середнього рівня економічного розвитку	10 18	Мальта Ірландія
Нові індустріальні країни	22 24	Таїланд Філіппіни
Нафтодобувні країни	8 6	Лівія Габон
Країни-дрібні острови	15 4	Бахрейн Тринідад і Тобаго
Країни середніх можливостей	3 9	Гватемала Туніс
Найменш розвинуті країни	7 16	Ангола Ефіопія
Країни з перехідною економікою	17 19	Хорватія Монголія
Країни з елементами ринкової економіки	20 23	Китай В'єтнам
Країни з централізовано керованою економікою	21 2	КНДР Куба

ВІДПОВІДІ до ЗАВДАНЬ
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 2021-2022 н.р.

10 клас

Творчі завдання.

1. Існує значна кількість показників, що характеризують рівень економічного розвитку країни. Поясніть їх суть та принципи розрахунку. Який із них, на вашу думку, можна вважати найбільш об'єктивним? **(12 балів)**
2. Поясніть, які ризики та можливості відкриває процес глобалізації для економіки України. **(12 балів)**

Тести (20 балів)

I рівень

Завдання 1-10 із вибором однієї правильної відповіді. Оцінюються в 1 бал за кожен правильну відповідь (10 x 1 = 10 балів).

1. Сонце двічі на рік опівдні буває в zenіті над столицею
А Південної Африки
Б Казахстану
В Венесуели
Г Греції
2. Які форми рельєфу мають льодовикове походження?
А бархани, дюни
Б яри, балки
В поди, блюдця
Г цирки, моренні горби
3. Укажіть прояв впливу пасатних вітрів на розподіл опадів на Африканському континенті.
А на крайніх північному та південному узбережжях дощі випадають у літній період, а в тропіках – у зимовий
Б у западині Конго та на узбережжі Гвінейської затоки річна кількість опадів більша, ніж у тропіках
В на західних узбережжях у тропічних широтах обох півкуль дощі бувають рідко, а тумани – часто
Г на широті обох тропіків опадів випадає дуже мало, а на південно-східному узбережжі материка – доволі багато
4. Які дві річки течуть в одному напрямку, але впадають у різні океани?
А Ніл, Міссісіпі
Б Амазонка, Янцзи
В Дніпро, Оріноко
Г Рейн, Муррей
5. Який кліматичний показник обмежує ріст деревної рослинності в природній зоні степу на території України?
А тривалість безморозного періоду 150–225 днів
Б середня температура липня +21...+22⁰ С
В середня температура січня –5... –7⁰ С
Г коефіцієнт зволоження 0,5–0,8
6. У якому прислів'ї йдеться про явище, спричинене дією гравітаційних сил Землі?
А Нечесно нажите добро – піщана коса в бурхливому морі
Б На високих горах і вітри великі
В Лавину з гір не втримаєш, біді двері не зачиниш
Г Хто землетрус пережив, пожежі не боїться

7. Що може завадити істотному збільшенню обсягів перевезень вантажів Дніпровським водним шляхом?

А рівнинний характер течії

Б значна глибина річища

В зарегульованість течії

Г міста на обох берегах

8. Визначте товари, на імпорт яких з Бразилії недоцільно встановлювати в Україні митні та інші обмеження з метою захисту вітчизняних виробників аналогічної продукції.

А зерно кукурудзи й пшениці

Б ананаси, какао-боби

В залізні й марганцеві руди

Г цукор тростинний, яловичина

9. У Німеччині міні-заводи, що переробляють металобрухт на чорні метали, розміщені рівномірно на території країни, оскільки зорієнтовані на

А паливо - райони добування й коксування кам'яного вугілля

Б сировину - осередки видобування й збагачення руд

В споживача - центри машинобудування й металообробки

Г кваліфіковану робочу силу - жителів великих мегаполісів

10. Яку країну називають «молочною фермою» Європи:

А Португалія

Б Данія

В Україна

Г Велика Британія

II рівень

Завдання 11-15 мають на меті встановлення правильної відповідності. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 2 бали (5 x 2 = 10 балів), за кожну правильно встановлену відповідність – 0,5 бала.

11. Установіть відповідність між видами ґрунтів окремих регіонів України і домінуючими процесами, що спричиняють їхню деградацію.

А. дерново-підзолисті ґрунти
Волині

1. вторинне засолення

Б. чорноземи Донеччини

2. утворення ярів

В. сірі лісові ґрунти Поділля

3. насипання териконів

Г. каштанові ґрунти Таврії

4. радіаційне забруднення

5. заболочення

А	Б	В	Г
5	3	2	1

12. Установіть відповідність між країною та її місцем на світовому ринку продукції загального машинобудування.

А. Японія 1. є найбільшим виробником, споживачем та імпортером верстатів

Б. Китай 2. основний виробник та експортер промислових роботів

В. Україна 3. виробляє високоточні дорогі види верстатів переважно на експорт

Г. Швейцарія 4. спеціалізується на виробництві важких недорогих металообробних верстатів

5. імпортує все необхідне металообробне та деревообробне устаткування

А	Б	В	Г
2	1	4	3

13. Визначте сучасну тенденцію просторової організації для кожного виду економічної діяльності у світі.

А. зміщення на шельф і в райони з екстремальними природними умовами	1. сільське господарство
Б. спеціалізація країн на окремих стадіях виробничого ланцюга	2. видобування нафти
В. порушення зональності виробництва під впливом економічних чинників	3. атомна енергетика
Г. розташування на периферії густозаселених промислових районів	4. електронне машинобудування
	5. алюмінієва промисловість

А	Б	В	Г
2	5	1	3

14. Установіть відповідність між пустелями світу та типовими представниками рослинного і тваринного світу.

А. Велика піщана пустеля	1. вельвічія, гісна
Б. Наміб	2. низькорослі евкаліпти, гатерія
В. Каракуми	3. кактуси, гуанако
Г. Патагонська пустеля	4. саксаул, верблюди
	5. агава, гримуча змія

А	Б	В	Г
2	1	4	3

15. Установіть відповідність між географічним об'єктом (явищем) і способом, яким він (воно) зображується на картах України.

А. ступінь забруднення в межах держави	1. спосіб ареалів
Б. природні зони	2. спосіб ізоліній
В. тварини, занесені до Червоної книги	3. спосіб картограм
Г. рудний басейн	4. спосіб якісного фону
	5. спосіб значків (позамасштабних)

А	Б	В	Г
3	4	5	1

Практичне завдання

Задача 1. Відстань від Києва до пункту А, що лежить від нього на північ на меридіані 30° сх. д., становить 1000 км (географічна широта Києва – $50^\circ 30'$ пн. ш.). Визначте висоту полуденного сонця у цьому пункті у дні осіннього і весняного рівнодення та у дні зимового і літнього сонцестояння. **(6 балів)**

Розв'язання: якщо відстань від Києва до невідомого пункту становить 1000 км, то у градусній величині це буде дорівнювати: $1000 \text{ км} : 111,1 \text{ км} = 9^\circ$

Географічна широта Києва – $50^\circ 30'$ пн. ш. Невідомий об'єкт матиме географічну широту приблизно 60° пн. ш.: $50^\circ 30' \text{ пн. ш.} + 9^\circ = 60^\circ 30' \text{ пн. ш.}$

У дні осіннього і весняного рівнодення (21 березня та 23 вересня) $\delta = 0^\circ$, тому висота сонця над горизонтом опівдні становитиме 30° : $h = 90^\circ - 60^\circ \pm 0^\circ = 30^\circ$

У день літнього сонцестояння (22 червня) $\delta = +23^\circ 27'$, тому в цей день висота сонця опівдні буде становити майже $53,5^\circ$: $h = 90^\circ - 60^\circ + 23^\circ 27' = 53,5^\circ$

У день зимового сонцестояння (22 грудня) $\delta = -23^\circ 27'$, тому в цей день висота сонця опівдні становитиме близько 7° : $h = 90^\circ - 60^\circ - 23^\circ 27' = 7^\circ$

Відповідь: висота полуденного сонця у цьому пункті у дні осіннього і весняного рівнодення становитиме 30° , а у дні зимового і літнього сонцестояння – 7° та $53,5^\circ$ відповідно.

Задача 2. Визначте, яку площу охоплює Україна на карті масштабу 1: 22 000 000 спотворення площ на якій майже відсутнє, якщо площа України 604 000 км². **(6 балів)**

Розв'язок:

1. Числовий масштаб карти 1: 22 000 000 переводимо в іменованій. В 1 см 220 км.

2. Якщо в 1 см 220 км, то в 1 см² 48 400 км² (220 км x 220 км = 48 400 км²).

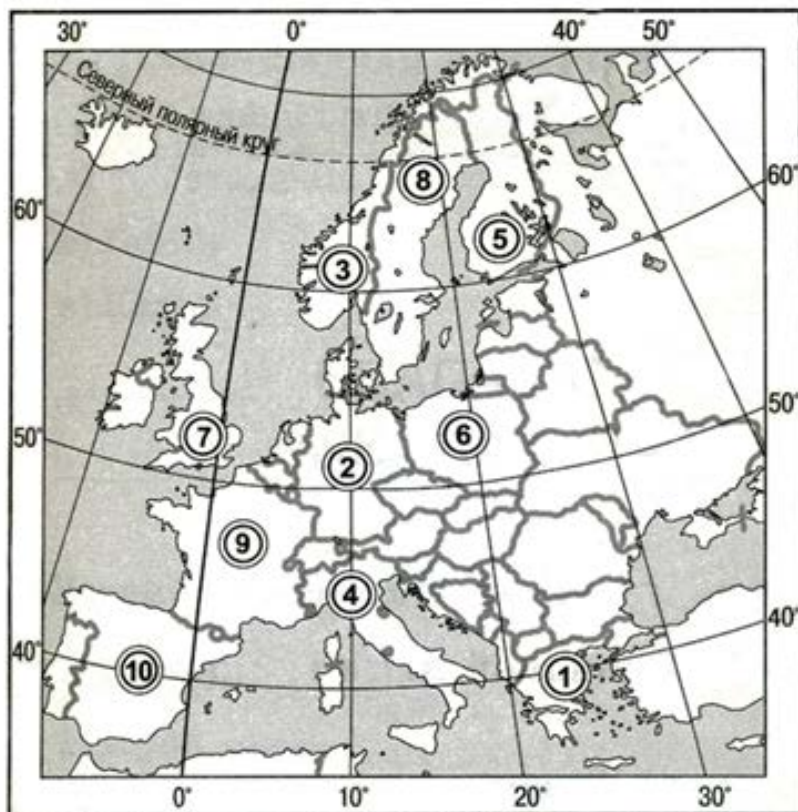
3. Визначаємо, яку площу на карті з таким масштабом займе Україна: 604 000 км² : 48 400 км² = 12,5 см².

Відповідь: площа, яку охоплює Україна на карті масштабу 1: 22 000 000 становить 12,5 см²

Відповідь. Завдання 3.

Цифрами на карті позначено 10 країн Європи. Зазначте назву країн в таблиці 1, зробіть висновок щодо твердження про їх ознаки та запишіть назву країни Європи в таблиці 2.

Таблиця 1

Цифра	Назва країни
1	Греція
2	Німеччина
3	Норвегія
4	Італія
5	Фінляндія
6	Польща
7	Велика Британія
8	Швеція
9	Франція
10	Іспанія

Таблиця 2

Твердження	Країни Європи
Країна, що виробляє алюміній із власної сировини	Греція
Країна, де 98 % електроенергії виробляється на гідроелектростанціях	Норвегія
У цій країні вперше отримали електричну енергію за рахунок геотермальної	Італія
Серед зазначених на карті, ця країна має найвищий рівень урбанізації	Швеція
Країна, що посідає перше місце в Європі за протяжністю високошвидкісних залізничних ліній	Іспанія
Країна, що відома в світі одним з найбільших родовищ мідних руд біля міста Легніца	Польща
Столиця цієї країни очолює рейтинг світових міст	Велика Британія
Країна, що посідає перше місце в світі за видобутком лігнітів, через неї проходять зручні міждержавні судноплавні шляхи сполучення	Німеччина
Найбільший технополіс країни – «Софія Антиполіс»	Франція
Країна вирізняється найбільшою лісистістю території	Фінляндія

ВІДПОВІДІ до ЗАВДАНЬ

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії 2021-2022 н.р.

11 клас

Творчі завдання.

1. Чи є поняття «геополітичне положення» та «економіко-географічне положення» стійкими у часі? Чи залежить економіко-географічне положення і геополітичне положення від громадян країни та влади в державі? Як змінилося геополітичне положення та економіко-географічне положення України за останні роки? (12 балів)
2. Поясніть, які ризики та можливості відкриває процес глобалізації для економіки України. (12 балів)

Тести (20 балів)

I рівень

Завдання 1-10 із вибором однієї правильної відповіді. Оцінюються в 1 бал за кожен правильну відповідь (10 x 1 = 10 балів).

1. Лінії на карті, що з'єднують точки з однаковою абсолютною висотою, називають:
А бергштрихами
Б горизонталями
В ізогіетами
Г ізобарами
2. Яка причина утворення стокових вітрів у прибережній зоні Антарктиди?
А зміна полярного дня і полярної ночі, що обумовлює великі сезонні амплітуди температури
Б велика різниця атмосферного тиску над внутрішніми областями материка і над оточуючими водами океанів
В відмінності у рельєфі
Г льодовиковий покрив не утворює значних перешкод на шляху вітрів
3. У Центральних районах Аляски з'явилися ділянки лісу, на яких дерева похилені в різні сторони під різними кутами. Науковці назвали першопричину цього явища – глобальне потепління. Який проміжний процес виник унаслідок потепління і спричинив появу «п'яних лісів».
А прискорений розвиток біомаси
Б збільшення водності річок
В виснаження ґрунтів
Г танення вічної мерзлоти
4. У Південній Америці уздовж Південного тропіка спостерігаємо таку зміну рельєфу із заходу на схід:
А високі гори – низовина – плоскогір'я
Б височина – плоскогір'я – низовина
В низовина – височина – низькі гори
Г плоскогір'я – низькі гори – плато
5. У Карпатах не можна ставити намет на березі річки біля самої води тому, що є висока ймовірність
А поривів сильного вітру зі схилів
Б швидкої зміни напрямку течії
В різкого похолодання в долині
Г паводку в дощову погоду
6. У межах якої тектонічної структури на території України найменша середня глибина занурення кристалічного фундаменту під осадовий чохол?

А Дніпровсько-Донецької западини

Б Українського щита

В Волино-Подільської плити

Г Передкарпатського прогину

7. Яка країна втримує світову першість за чисельністю наукового та інженерного персоналу, кількістю технопарків і технополісів?

А Росія

Б США

В Ізраїль

Г Німеччина

8. В Україні сульфатну кислоту виробляють у незначних обсягах на підприємствах ПАТ «Сумихімпром», «РівнеАзот» та «Дніпроазот». Оскільки виробництво кислоти зорієнтовано на споживача, то правильним є такий висновок:

А сульфатну кислоту виробляють з повітря у великих містах України

Б основними споживачами кислоти є виробництва мінеральних добрив

В кислоту виробляють на підприємствах з великою кількістю відходів

Г на підприємстві виробництво кислоти комбінують з коксохімічним

9. У якому районі США знаходиться «автомобільна столиця світу» та «Американський Рур», один з найбільших аеропортів світу «О'Хара» та найбільші в країні ринки пшениці, кукурудзи, сої, худоби?

А Атлантичному узбережжі

Б Приозер'ї

В Гірських штатах

Г Каліфорнії

10. Спеціалізація окремих країн на виробництві певної продукції та наданні певних послуг для товарного обміну ними на світовому ринку – це

А міжнародне кооперування

Б менеджмент і маркетинг

В міжнародний поділ праці

Г світова торгівля

II рівень

Завдання 11-15 мають на меті встановлення правильної відповідності. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 2 бали (5 x 2 = 10 балів), за кожну правильно встановлену відповідність – 0,5 бала.

11. Установіть відповідність між туристичним маршрутом і найвірогіднішим несприятливим фізико-географічним процесом (явищем) на ньому.

А. «Чорногора в сніговій шубі»

1. карстові провалля

Б. «Ландшафти Олешківських Пісків»

2. суховій, пилова буря

В. «У дельту Дунаю до пеліканів»

3. підтоплення

Г. «Таємниці гіпсових печер Медоборів»

4. сходження лавин

5. пожежа на торфовищі

А	Б	В	Г
4	2	3	1

12. Установіть відповідність між країною та її місцем на світовому ринку продукції загального машинобудування.

15. Доберіть до кожної групи товарів чи послуг таку характеристику населення в одній із міських агломерацій України, яка б зумовила збільшення попиту на них.

А. прикраси, косметика	1. збільшення народжуваності
Б. оренда житла	2. зменшення середнього віку населення
В. монтаж систем поливу присадибних ділянок	3. збільшення кількості зайнятих на виробництві жінок
Г. послуги дошкільних виховних закладів	4. додатне сальдо міграцій
	5. пришвидшення субурбанізації

А	Б	В	Г
3	4	5	1

Практичні завдання

Задача 1. Атмосферний тиск біля підніжжя гори 760 мм рт. ст., а температура повітря 18°C. Визначити атмосферний тиск на вершині гори, якщо температура повітря на ній становить 15° С. (8 балів)

Розв'язок: 1) Визначаємо, на скільки градусів зміниться температура повітря:
 $18^{\circ}\text{C} - 15^{\circ}\text{C} = 3^{\circ}\text{C}$

2) Визначаємо відносну висоту гори, знаючи, що з підняттям вгору на 1000 м температура знижується на 6°C:

$$3^{\circ}\text{C} \times 1000 \text{ м} : 6^{\circ}\text{C} = 500 \text{ м}$$

3) Далі визначаємо, на скільки зміниться атмосферний тиск, якщо піднятися на висоту 500 м: (баричний ступінь 10 м/мм рт. ст.)

$$500 \text{ м} : 10 \text{ м} \times 1 \text{ мм рт. ст.} = 50 \text{ мм рт. ст.}$$

4) Визначаємо, яким буде атмосферний тиск на вершині гори:

$$760 \text{ мм рт. ст.} - 50 \text{ мм рт. ст.} = 710 \text{ мм рт. ст.}$$

Відповідь: атмосферний тиск на вершині гори становитиме 710 мм рт. ст.

Задача 2. Якою приблизно буде температура на дні шахти глибиною 900 м, якщо середньорічна температура у цій місцевості 9,5° С, геотермічний градієнт – 30°C на кожен кілометр, а ізотермічний горизонт міститься на глибині 25 м? (6 балів)

Довідкові дані. Геотермічний градієнт – це величина, на яку зростає температура земної кори з опусканням. Ізотермічний горизонт – шар постійної температури земної кори, яка не залежить від пори року і часу доби і дорівнює середньорічній температурі даної місцевості.

Розв'язок:

1) Оскільки ізотермічний горизонт міститься на глибині 25 м, то збільшення температури відбуватиметься протягом 875 м: $900 \text{ м} - 25 \text{ м} = 875 \text{ м}$;

2) Визначаємо, на скільки зміниться температура, якщо опуститися на глибину 875 м:
 $875 \text{ м} : 1000 \text{ м} \times 30^{\circ}\text{C} = 26,25^{\circ}\text{C}$;

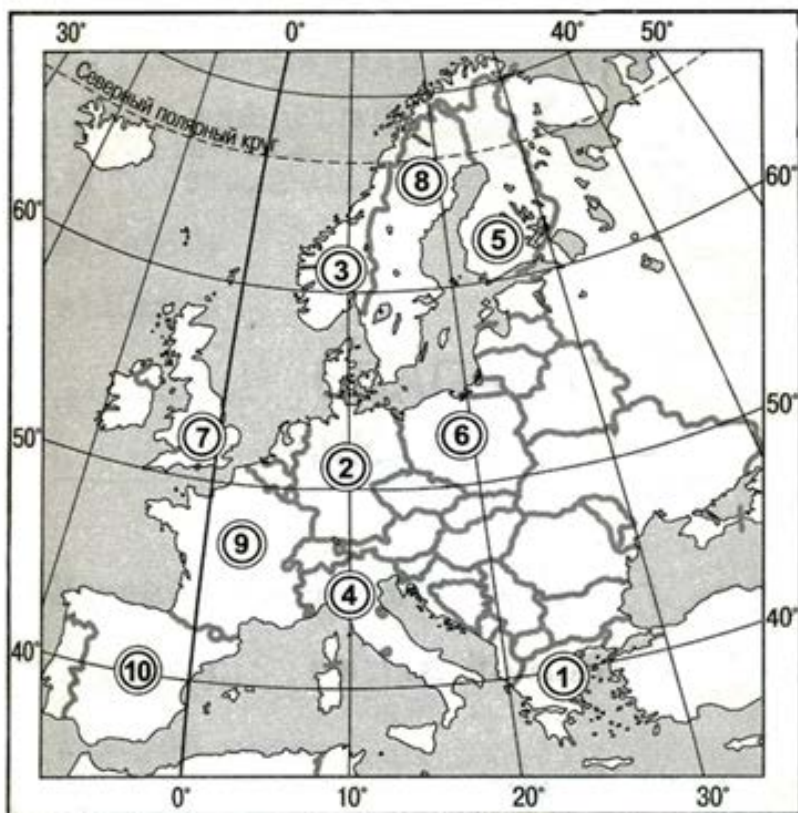
3) Визначаємо температуру на дні шахти, знаючи, що середньорічна температура (температура ізотермічного горизонту) становить 9,5°C:

$$9,5^{\circ}\text{C} + 26,25^{\circ}\text{C} = 35,75^{\circ}\text{C}$$

Відповідь: температура на дні шахти глибиною 900 м буде становити 35,75°

Завдання 3.

Цифрами на карті позначено 10 країн Європи. Зазначте назву країн в таблиці № 1, зробіть висновок щодо твердження про їх ознаки та запишіть назву країни Європи в таблиці № 2. (10 балів)

Таблиця 1

Цифра	Назва країни
1	Греція
2	Німеччина
3	Норвегія
4	Італія
5	Фінляндія
6	Польща
7	Велика Британія
8	Швеція
9	Франція
10	Іспанія

Таблиця 2

Твердження	Країни Європи
Країна, що виробляє алюміній із власної сировини	Греція
Країна, де 98 % електроенергії виробляється на гідроелектростанціях	Норвегія
У цій країні вперше отримали електричну енергію за рахунок геотермальної	Італія
Серед зазначених на карті, ця країна має найвищий рівень урбанізації	Швеція
Країна, що посідає перше місце в Європі за протяжністю високошвидкісних залізничних ліній	Іспанія
Країна, що відома в світі одним з найбільших родовищ мідних руд біля міста Легніца	Польща
Столиця цієї країни очолює рейтинг світових міст	Велика Британія
Країна, що посідає перше місце в світі за видобутком лігнітів, через неї проходять зручні міждержавні судноплавні шляхи сполучення	Німеччина
Найбільший технополіс країни – «Софія Антиполіс»	Франція
Країна вирізняється найбільшою лісистістю території	Фінляндія

